

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

Geismar, Justus Moritz von

Coloniæ Agrippinæ, 1691

Ad Præfat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

COMMENTARIUS

CLARISSIMI VIRI

HENRICI ZOESII,

J. U. D. ET IN ACADEMIA LOVANIENSI AN-
TECESSORIS GELEBERRIMI. IN JUS CANO-
NICUM UNIVERSUM, sive ad Decretales Episto-
las Gregorii IX. P. M.

Novissime variis Additionibus, quae ad perfectiunem operis vel maxime desiderabantur, ex diversis Juris Canonici Interpretibus illustratus, nec non à mendis, quibus haectenus scatebat, accuratè repurgatus.

AD Num. 7. Praefationis, post verba: *Qui claruit circa Annum C. I. L. XXXVIII.* addatur: ceterum, decretum, quod aliàs inscribitur concordia discordantium Canonum, eò quòd Gratianus Canonum inter se apparentem contrarietatem tollere, & in consonantiam redigere intenderit, in partes tres speciales dividitur. Pars prima

centum distinctiones & unã continet. In primis viginti tractatur de principiis & dignitate Juris Ecclesiastici. A vigesima prima, usque ad nonagesimam tertiam agitur de Cleri origine, Officiis & moribus. A nonagesima tertia usque ad finem hujus partis tractat Gratianus de Principatu Pontificis. Altera pars divisa est in triginta sex causas, & hæc subdivisæ sunt in Questiones & Capita. In his tractat Gratianus de Generibus Judiciorum Ec-
A d:

clesiasticorum, nisi, quod in causa trigesima tertia, Quæstione tertiâ immiscetur Tractatus de Penitentia in septem Distinctiones divisus.

Pars tertia continet Tractatum de Consecratione, qui iterum in quinque Distinctiones divisus, & in prima quidem agitur de Consecratione Ecclesiarum, & Missarum celebratione, in secunda de Sacramento Eucharistiæ, in tertia de observatione Festorum & Cæremoniarum Ecclesiasticarum, in quarta de Sacramento Baptismi, & tandem in quinta de Sacramento Confirmationis & jejuniis Ecclesiæ tractatur. Præter hæc in Decreto reperiuntur quædam inscriptiones sub nomine PALEÆ, quod videtur denotare Additiones aliquas, quæ factæ sunt ad Collectionem primam Gratiani, sive ab ipso Gratiano, sive ab alio factæ sint.

Ad Num. 9. in §. dixi. ad verba finalia: *Non est eo sensu introducta.* addatur. Concilium, quod Græcè vocatur Synodus, duplex est, aliud Ecclesiasticum & aliud sæculare. Ecclesiasticum, quod aliter vocatur de sceptro curvo, iterum duplex est, aliud Universale, & aliud Particulare seu Locale. Ecclesiasticum universale est, quod à Pontifice, vel ejus Legato constituitur, convocatis omnibus ex toto orbe Christiano Episcopis. Glossa in Can. generali Dist. 17. ubi convocatio omnium Episcoporum requiritur ad hoc, ut sit Concilium Universale, licet personalis comparitio necessaria non sit. Bellarmin. lib. 1. Controversiarum de Conciliis cap. 15.

Concilia universalia præcipua, & quæ ab Ecclesia Catholica tanquam

quatuor Evangelia recepta sunt, antè probat Justinianus in *Novell. 131. cap. 1. & in l. 4. & 7. §. sequentes Cod. de summa Trinitate.* Recensentur quatuor. Primum est Concilium Nicænum, in quodammodo fuit Arrius, qui docuit Christum esse absolute inæqualem Patri. Secundum Concilium Universale fuit Constantinopolitanum, in quodammodo fuit Macedonius, qui docebat Spiritum Sanctum esse servum Patris & Filii. Tertium Concilium est Ephesinum, in quo damnatus fuit Nestorius, qui assererat duas personas in Christo. Quartum Concilium Oecumenicum, fuit Chalcedonense, in quo damnatus fuit Eutiches, qui Verbi DEI & Carnis unam naturam esse pronuntiavit. *Can. 1. Distinct. 15.* in quam hæresin Imperator Justinianus circa Annum Christi 563. Imperii sui 37. lapsus fuisse dicitur. Aegidius Perinus in vita. Sunt & adhuc alia post hæc quatuor, habita Universalia Concilia, quæ si modo nitantur Confirmatione & Autoritate Summi Pontificis, suam habent auctoritatem obligandi. *Can. Sancta 3. Distinct. 15.* alioquin, si auctoritate Pontificis careant, nomen Conciliorum non merentur, sed potius Conciliabula appellantur *Can. 1. 2. & 5. Distinct. 17.* & tanquam Conventicula improbantur.

Particulare Concilium est, ad quod omnes Episcopi ex Orbe Christiano non convocantur, & est vel Nationale, quo tota aliqua Natio convocatur, & id ipsum Patriarcha vel Primas cum Archi-Episcopis & Episcopis unius Nationis, vel plurium Provinciarum celebrat. Talia sunt Concilia Tolera-
na &

na & Africana. *Turrorem. 3. de summa Ecclesie cap. 3.* ad sui valorem tamen, ut omnes obliget, à Summo Pontifice approbandum est.

Provinciale Concilium est, quod Archi-Episcopus sive Metropolitanus celebrat cum suis Suffraganeis Episcopis, Abbatibus, aliisque Clericis suæ Provinciæ, & olim quidem bis vel saltem semel singulis annis. *Can. quoniam 8. Disti. 8. 18. & cap. 25. infra de Accusationib.* Concilium tamen Tridentinum in *Sess. 24. cap. 2. de Reformat.* jubet, ut quotibet saltem triennio per Metropolitanum, vel eo impedito, per Episcopum Antiquiorem Concilium Provinciale convocetur, cui etiam omnes Episcopi & Abbates in Provincia commorantes, quibus id de Jure competit, vel etiam consuetudine ita receptum est, sub certis pœnis interesse jubentur.

Quæres: an Canones Apostolorum vim obligandi habeant? Ubi prius observa Apogryphum, & hæreticum librum esse distincta, nam apogryphus dicitur, cujus Auctor ignoratur, ut possit esse liber Apogryphus & tamen Canonicus, uti Sapientia Salomonis, & Historia Jobi. *Trid. Sess. 4.* Item dicuntur Apogryphi, qui sunt extra Canonem. *Trid. d. Sess. 4.* Item illi, qui non probantur ab Ecclesia, ut legantur publicè, sicut è contra dicuntur Agiographi, qui leguntur publicè: Canonici dicuntur, qui ab Ecclesia definiti sunt habere autoritatem Canonicam ad ea, quæ sunt fidei irrefragabiliter probandæ. Jam ad quæstionem responderetur aliquos esse Apogryphos, non tamen hæreticos, uti habet *Can. 1. dist.*

16. Quia hoc verbum ex ignorantia linguæ Græcæ irrepsisse dicit Covarruvia, & alii.

Observe I. In laudem Juris Canonici, quòd protestantes Lutheri & Calvinii doctrinam amplexi, Jus Canonicum non abdicarent, sed eo in causis suis decidendis etiamnum utantur. *Matth. Stephani. de Jurisdic. lib. 3. p. 3. in præfat. & Disp. 1. vol. 1.*

Observe II. Librum sextum Decretalium Galli non receperunt, sive ob graves inimicitias inter Bonifacium VIII. Auctorem, & Philippum Pulchrum Regem suum, sive ob id, quod multa jura Regni & Ecclesiæ Gallicanæ imminueret. *Art. Duck. lib. 1. c. 7. n. 15. obs.*

Observe III. Primi & primarii Interpretes juris Canonici sunt 1. Hostiensis. 2. Joannes Andreas. 3. Butrius, 4. Anchoranus. 5. Zirabella. 6. Abbas Pannonitanus. 7. Arctinus. 8. Felinus. 9. Archidiaconus. 10. Geminianus.

AD TITULUM I.

Ad finem hujus Tituli addo: Ceterum tres personæ unius essentia vocantur Trinitas non Triplicitas, quia hæc nomen significat proportionem inæqualitatis, quæ in illis non datur. Prima autem Persona dicitur Pater, & non Genitor, quia hoc nomine imperfectam generationem in fieri tantum dicit. Secunda Persona dicitur filius, qui per generationem & actionem intellectus procedit. Tertia Persona dicitur Spiritus Sanctus, qui per amorem & actionem voluntatis procedit. Ratio harum